

16. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych gminy

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023 nie przewiduje się obecnie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Dopuszcza się jednak utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji w przyszłości.

Zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

Wszystkie projekty/przedsięwzięcia rewitalizacji określone w przedmiotowym dokumencie, są zlokalizowane w obrębie terytorium Gminy Gniewkowo. Teren niniejszej jednostki w całości pokryty jest ustaleniami „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo” (dalej zwany *Studium*). Szczegółowe przeznaczenie funkcji terenów tej gminy przedstawiają rysunki uwarunkowań¹⁸ tego *Studium*.

Część z zaplanowanych działań rewitalizacji ma charakter społeczny, dlatego miejsca ich realizacji nie mają znaczenia w kontekście pełnionej funkcji terenu wyznaczone na rysunkach uwarunkowań *Studium*.

Natomiast, lokalizacja pozostałych projektów ma już znaczenie. Niemniej jednak, zakresy tych działań nie są na tyle złożone, aby przyczyniły się do znacznych zmian charakteru powierzchni działek. Dlatego, ustala się, iż założenia rewitalizacji wpisują się w przeznaczenie pełnionych funkcji terenu tychże obszarów.

Równocześnie, proponuje się, aby w ramach aktualizacji obowiązującego dokumentu *Studium*, w tym także rysunków uwarunkowań, wprowadzić zmiany ustaleń pełnionych funkcji terenów działek lokalizacji projektów rewitalizacji. Zmiany te mają polegać na zapisaniu w granicach tych działek przeznaczenia o następującym brzmieniu: „MN/US – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z terenem zieleni, sportu i rekreacji”.

¹⁸ Rysunki SUIKZP gminy Gniewkowo, jako: Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gmina Gniewkowo nie jest objęta ustaleniami jednego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej zwany *planem miejscowym*¹⁹ lub *mpzp*). Dokument ten uchwalony jest dla poszczególnych fragmentów obszaru gminy, a zwłaszcza miasta Gniewkowo.

Żadna realizacja projektu rewitalizacji nie spowoduje konieczności wprowadzenia zmian w zapisach obowiązujących planów miejscowych.

Uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji

Charakter wyznaczonych w przedmiotowym dokumencie projektów rewitalizacji nie wymusza sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

Zmiany w uchwale dotyczącej lokali komunalnych

Nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian w *Uchwale w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gniewkowo na lata 2017-2021*.

Zmiany w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji

Uchwała Rady Miejskiej w Gniewkowie w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji podjęta zostanie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

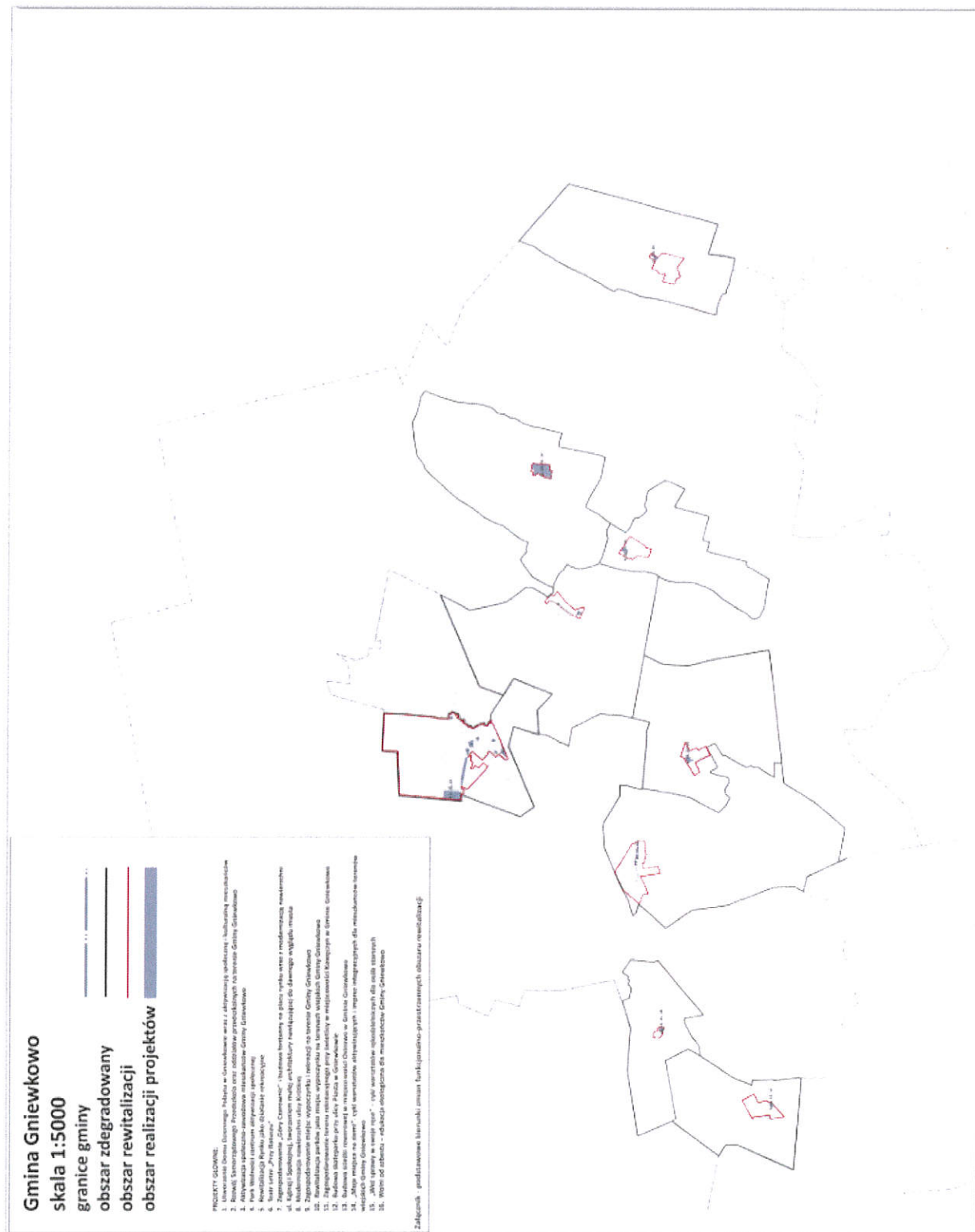
¹⁹ Gmina Gniewkowo posiada obecnie 30 uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (http://www.gniewkowo.com.pl/strona-361-dokumenty_strategiczne_plany_miejscowe.html)

17. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Poniżej zaprezentowano mapę, na której zaznaczono podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Grafika ma charakter jedynie poglądowy, mapa w skali 1:5000 znajduje się na płycie CD będącej załącznikiem do niniejszego dokumentu.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/175/2017 Rady Miejskiej w Gniewkowie
z dnia 29 marca 2017 roku

18. Załącznik 1

18.1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy

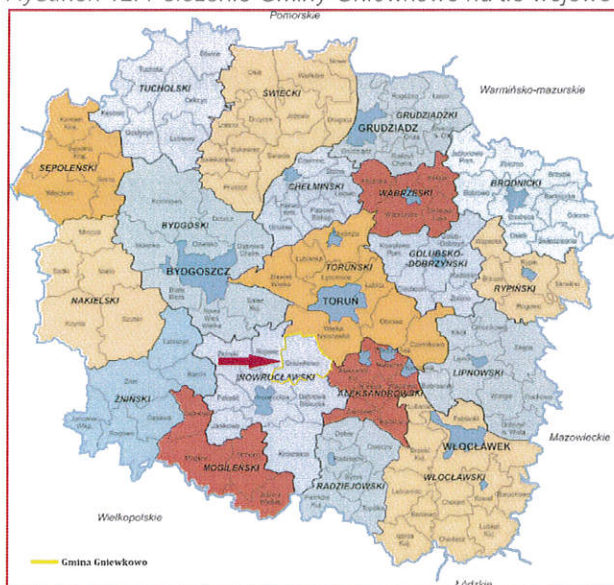
PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

POŁOŻENIE I STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Położenie geograficzne

Gniewkowo jest Gminą miejsko-wiejską, zlokalizowaną w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, na północno-wschodnich obrzeżach powiatu inowrocławskiego, leżącą na granicy historycznych Kujaw i Wielkopolski [Rysunek 42]. Powierzchnia niniejszej jednostki administracyjnej liczy 17 972 ha (180 km²), z czego 5,11% zajmuje teren Miasta Gniewkowa i 94,89% teren wiejski. Pod względem zajmowanej powierzchni, Gmina ta zajmuje 21 pozycję wśród 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Rysunek 42. Położenie Gminy Gniewkowo na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: <http://www.coi.kujawsko-pomorskie.pl/zasoby/Image/Infografiki/Regionpodziaadm.jpg>

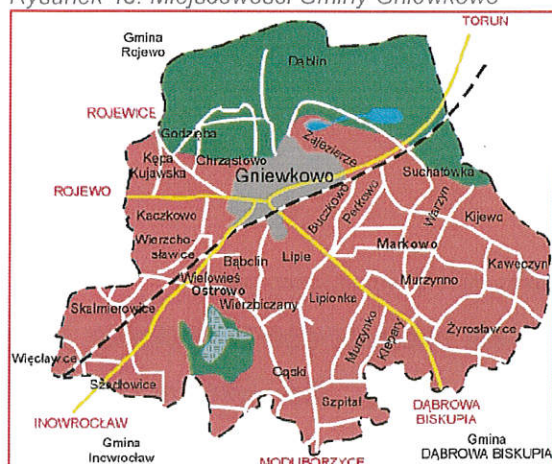
Głównym ośrodkiem jednostki miejsko-wiejskiej jest miejscowość Gniewkowo, które stanowi siedzibę władz samorządowych. Ponadto, Gniewkowopełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka administracyjno-usługowego i mieszkaniowego. Położone

jest niemal centralnie w stosunku do obszaru gminy. Umożliwia to łatwość komunikowania się ze wszystkimi sołectwami.

W skład Gminy Gniewkowo wchodzi [miasto Gniewkowo oraz 23 sołectwa z tworzącymi je poszczególnymi miejscowościami: 1) Bąbolin (Bąbolin), 2) Gąski (Gąski), 3) Godzięba (Chrzastowo, Dąblin, Godzięba, Kępa Kujawska), 4) Kaczkowo (Kaczkowo), 5) Kawęczyn (Kawęczyn), 6) Kijewo (Kijewo, Warzyn), 7) Klepary (Klepary), 8) Lipie (Lipie), 9) Markowo (Branno, Markowo), 10) Murzynko (Murzynko), 11) Murzynno (Murzynno), 12) Ostrowo (Ostrowo), 13) Perkowo (Buczkowo, Perkowo), 14) Skalmierowice (Skalmierowice), 15) Suchatówka (Suchatówka), 16) Szadłowice (Szadłowice), 17) Szpital (Szpital), 18) Wielowieś (Wielowieś), 19) Wierzbiczany (Wierzbiczany), 20) Wierzchosławice (Wierzchosławice), 21) Więclawice (Więclawice), 22) Zajezerze (Zajezerze), 23) Żyrośławice (Żyrośławice).

Rysunek 43] miasto Gniewkowo oraz 23 sołectwa z tworzącymi je poszczególnymi miejscowościami: 1) Bąbolin (Bąbolin), 2) Gąski (Gąski), 3) Godzięba (Chrzastowo, Dąblin, Godzięba, Kępa Kujawska), 4) Kaczkowo (Kaczkowo), 5) Kawęczyn (Kawęczyn), 6) Kijewo (Kijewo, Warzyn), 7) Klepary (Klepary), 8) Lipie (Lipie), 9) Markowo (Branno, Markowo), 10) Murzynko (Murzynko), 11) Murzynno (Murzynno), 12) Ostrowo (Ostrowo), 13) Perkowo (Buczkowo, Perkowo), 14) Skalmierowice (Skalmierowice), 15) Suchatówka (Suchatówka), 16) Szadłowice (Szadłowice), 17) Szpital (Szpital), 18) Wielowieś (Wielowieś), 19) Wierzbiczany (Wierzbiczany), 20) Wierzchosławice (Wierzchosławice), 21) Więclawice (Więclawice), 22) Zajezerze (Zajezerze), 23) Żyrośławice (Żyrośławice).

Rysunek 43. Miejscowości Gminy Gniewkowo

Omawiany obszar miejsko-wiejski sąsiaduje z:

nich dominują gleby mułowotorfowe, przy bardzo małym udziale gleb murszowo-mineralnych i murszowatych.

Gmina Gniewkowo położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 45 o powierzchni 1 375,7 km². Do JCWPd 45 należą zlewnie Tażyny i Zielonej Strugi. Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla społeczeństwa, dlatego są one stale pod szczególną ochroną. Monitoring wód podziemnych przede wszystkim kontroluje dynamikę antropogenicznych przemian wód podziemnych.

Pod względem hydrograficznym powierzchnia Gminy Gniewko stanowi część zlewni rzeki Wisły, tylko najdalej położone południowo-zachodnie tereny jednostki należą do rzeki Odry. Północna i zachodnia część omawianego obszaru przynależy do zlewni Zielonej Strugi, zwanej Zielonką, a południowa i wschodnia w zlewni Tażyny, Kanału Parchańskiego.

Ponadto, obszar Gminy odwadniany jest przez szereg cieków i rowów. Najdłuższymi ciekami wodnymi na terenie Gminy Gniewkowo są (w nawiasie podana długość cieku na terenie Gminy): Kanał Gniewkowski (22,5 km), Kanał Jurancicki (3,1 km), Kanał Parchański (4,7 km).

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Pod względem struktury przestrzennej północna część omawianej jednostki miejsko-wiejskiej jest zalesiona. Jest to fragment zwartego i rozległego kompleksu Puszczy Bydgoskiej. Natomiast jej południowa i centralna część mają zdecydowanie przemysłowo-rolniczy charakter. Gmina cechuje się dobrymi warunkami rozwoju rolnictwa oraz obecnością zakładów wytwórczych, z których największe (zajmujące się przetwórstwem rolno-spożywczym) zlokalizowane są w Gniewkowie i Wierzchosławicach

Miasto Gniewkowo, położone w centralnej części analizowanej jednostki, otoczone jest wiejską siecią osadniczą. Teren wiejski Gminy jest mocno rozdrobniony. Wśród wszystkich miejscowości najwięcej jest wsi małych i bardzo małych. Do dużych wsi zaliczają się: Wierzchosławice, Wielowieś, Suchatówka, Wierzbiczany, Szadłowice, Gąski i Lipie. W tych siedmiu jednostkach wiejskich, skupiona jest łącznie połowa mieszkańców obszaru pozamiejskiego. Ze względu na zbyt małe powierzchnie

pozostałych wsi, nie mają one potencjału do tego, aby rozwijała się w nich jakakolwiek gospodarka usługowa.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, iż istniejąca sieć osadnicza Gminy Gniewkowo uwarunkowana jest w sposób niesprzyjający jej dalszemu rozwojowi. Istniejące uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy Gniewkowo są trwałe i praktycznie niezmiennie z pozycji polityki przedmiotowej jednostki. Na tak niekorzystną sytuację przede wszystkim wpływa:

- duża liczba wsi, a więc konieczność rozwoju rozległych sieci infrastrukturalnych, zwłaszcza jeśli uwzględni się dużą powierzchnię i kształt gmin,
- mała liczba wsi dużych, które w naturalny sposób sprzyjają rozwojowi gospodarczemu,
- duża liczba wsi małych, słabo wyposażonych w usługi,
- występowanie zagrożenia dla rozwoju demograficznego, szczególnie w małych wsiach.

Co więcej, dalszy rozwój Gminy będzie zależeć przede wszystkim od sytuacji ekonomicznej rolnictwa oraz związku (współpracy) z Inowrocławiem i Toruniem. Ze względu na dość bliskie położenie analizowanego obszaru miejsko-wiejskiego w stosunku do tych miast, część mieszkańców Gminy jest ekonomicznie związana z działalnościami pozarolniczymi w nich prowadzonymi, co wiąże się z dojazdami do pracy.

DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Początki osadnictwa Gminy i Miasta Gniewkowo datuje się na lata 1200-400 p.n.e. Pierwszą formą osadniczą stanowił najprawdopodobniej drewniany gród. Następnie, w wyniku podziału Księstwa Inowrocławskiego gród zaczął się rozrastać, przyjmując w 1268 r. prawa miejskie.

Dalsze dzieje Gniewkowa obfitują w liczne wydarzenia, które wpłynęły na dzisiejszy obraz Miasta, jak i całej Gminy. Śladów po zdarzeniach historycznych dowodzą wykopaliska archeologiczne prowadzone na terenie miejskim w latach 80. XX wieku.

Położenie, układ urbanistyczny, a także wiele zabytkowych obiektów (mieszkalnych, zespołów parkowo-pałacowych, sakralnych i użyteczności publicznej) tworzą wyjątkowy, niepowtarzalny krajobraz przyrodniczo-kulturowy.

Krajobraz dziedzictwa kulturowego Gminy Gniewkowo to przede wszystkim obiekty o cennych walorach historycznych. Na jej obszarze znajdują się łącznie 93 obiekty, które wpisane są do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wśród nich najwięcej jest domów mieszkalnych - 55 (w tym 53 w Mieście Gniewkowo), zespołów pałacowych i dworskich - 13, kościołów - 6, synagoga, obiektów użyteczności publicznej - 5²².

Obiekty zabytkowe nieruchome, wpisane do rejestru zabytków²³:

➤ *Gniewkowo:*

- murowany jednonawowygotycki kościół parafialny pw. św. Mikołaja i św. Konstancji,
- kościół ewangelicko-augsburski, ob. Parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa,
- cmentarz rzymsko-katolicki parafii pw. św. Mikołaja,
- Ratusz (ul. Dworcowa 17),
- dom z oficyną (ul. Dworcowa 1),
- dom (ul. Rynek 14),

- *Kaczkowo:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park, magazyn zbożowy,
- *Kawęczyn:* założenie pałacowo-parkowe, w tym: pałac, park, magazyn zbożowy, gorzelnia,
- *Lipie:* założenie dworsko-parkowe, w tym wieża, park, zabudowania gospodarcze, dom zarządcy, dom ogrodnika
- *Markowo:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park z aleją lipową, cmentarz rodowy w parku, budynki gospodarcze,
- *Szadłowice:* kościół parafialny pw. św. Bartłomieja,
- *Warzyn:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park, ogrodzenie parkowe z bramą,

²² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

²³ Narodowy Instytut Dziedzictwa, Rejestr zabytków nieruchomych (stan na 31 marca 2016 r.),

- Wierzbiczany: założenie dworsko-parkowe,
- Wierzchosławice: założenie dworsko-parkowe,
- Więclawice: założenie dworsko-parkowe.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Powierzchnia Gminy Gniewkowo wynosi 17 972 ha, co stanowi 14,67% powierzchni powiatu inowrocławskiego. Strukturę użytkowania gruntów jednostki stanowi w głównej mierze krajobraz rolniczy. Stąd też, największą część terenu Gminy zajmują użytki rolne (11 861 ha; 66%), w skład których wchodzi grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska. Następną grupę, pod względem udziału w powierzchni Gminy, stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Przypada na nie 4 777 ha, tj. 26,6% powierzchni obszaru omawianej jednostki. Natomiast, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują niecałe 4% (675 ha). Najmniejszy odsetek stanowią użytki ekologiczne i grunty pod wodami (każde po 0,5%). Szczegółowe dane, włącznie z podziałem wyżej wymienionych struktur, zawiera poniższa Tabela 58.

Tabela 58. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Gniewkowo

Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	11861	66
– grunty orne	10619	
– sady	64	
– łąki i pastwiska trwałe	839	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	4777	26,6
– lasy	4718	
– grunty zadrzewione i zakrzewione	59	
Grunty pod wodami razem	89	0,5
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	675	3,8
– tereny mieszkaniowe	146	
– tereny przemysłowe	47	
Użytki ekologiczne	82	0,5
Nieużytki	355	2
Tereny różne	133	0,7
OGÓŁEM	17972	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Powierzchnia Gminy w ostatnich latach nie zmieniła się, za to niewielkim przekształceniom uległa struktura użytkowania terenu. Szczegóły zmian struktury

użytkowania terenów omawianej jednostki miejsko-wiejskiej przedstawiają poniższe dane [Wykres 28].

Wykres 28. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SFERA SPOŁECZNA

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY

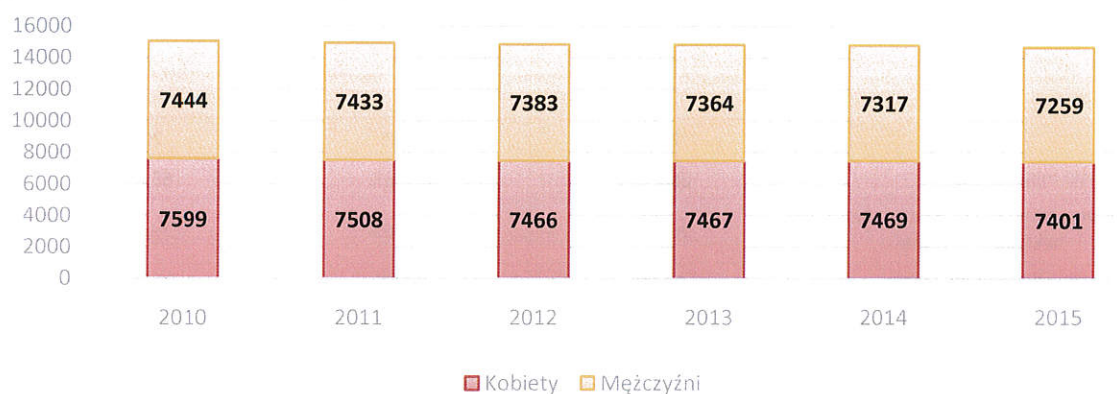
Strukturę demograficzną Gminy Gniewkowo [Wykres 29] na koniec roku 2015 tworzyła społeczność w liczbie 14 660 osób. Kobiety stanowiły niewiele powyżej połowy liczby ludności (7 401; 50,48%), mężczyźni liczyli natomiast 7 259 (49,52%). W prezentowanym okresie odnotowany został spadek liczby ludności wynoszący 2,55% (kobiety – 2,61%; mężczyźni – 2,49%). Współczynnik feminizacji w roku 2015 kształtował się na poziomie 102, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadały 102 kobiety. Biorąc powyższe pod uwagę, w latach 2010-2015, struktura ludności pod względem płci była prawie równomierna. Ogólna gęstość zaludnienia Gminy Gniewkowo w roku 2015 wynosiła 82 osoby/km²; na terenie miejskim 793 osoby/km² i wiejskim 44 osoby/km².

Mieszkańcy Gminy Gniewkowo w 2015 roku zawarli 75 małżeństw, co odpowiadało 5,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Było to o 1,0 więcej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego. W tym samym czasie odnotowano 2,0

rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Dodatkowo, z dostępnych danych GUS²⁴ wiadomo, że:

- 28,8% ludności gminnej było stanu wolnego,
- 56,6% osób żyło w związku małżeńskim,
- 4,6% mieszkańców było po rozwodzie,
- 9,2% osób stanowiły wdowy/wdowcy,
- 0,7% osób stan cywilny nieustalony.

Wykres 29. Liczba ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

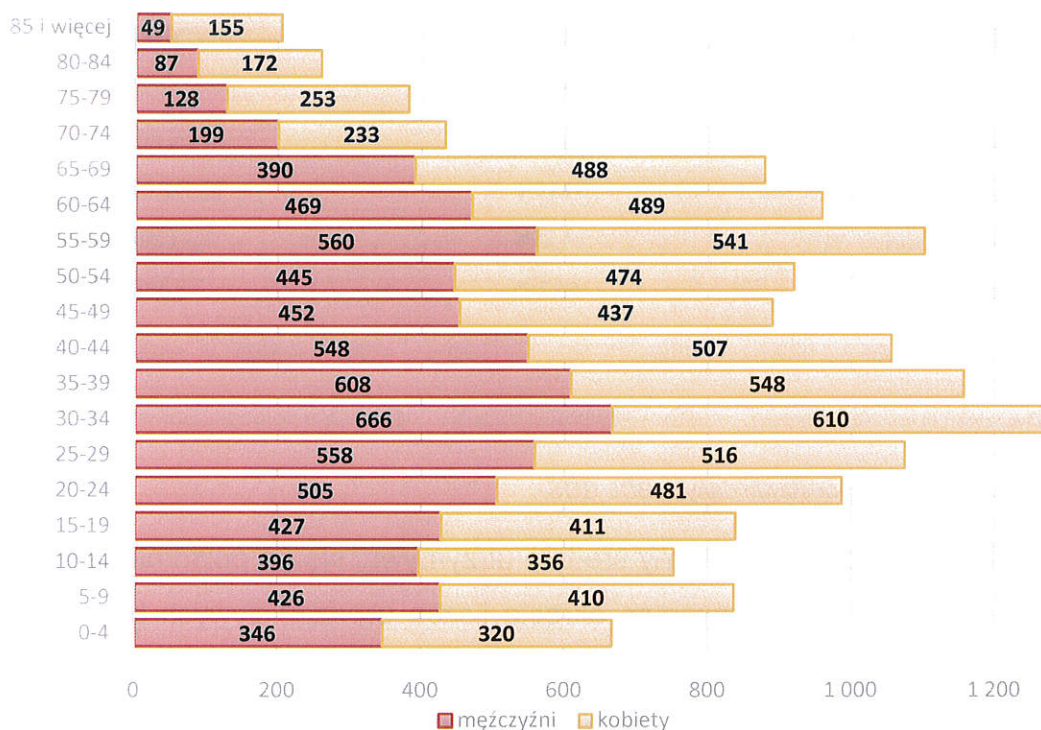

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższy wykres przedstawia piramidę wiekową Gminy Gniewkowo [Wykres 30]. Z jej analizy wynika, że w poszczególnych przedziałach wiekowych rozkład płci kształtował się w odmienny sposób. Kobiety stanowiły przewagę w przedziale wiekowym 45-54 i powyżej 60 roku życia, natomiast mężczyźni w wieku 55-59 i poniżej 40 roku życia. Największa dysproporcja zauważalna jest w przedziale wiekowym 75-79, gdzie kobiet było o prawie 50% więcej niż mężczyzn. Z kolei największa przewaga mężczyzn nad kobietami wystąpiła w 35-39 roku życia, tj. o 16,1%.

²⁴ Opracowano na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Wykres 30. Piramida wieku mieszkańców Gminy Gniewkowo w 2015

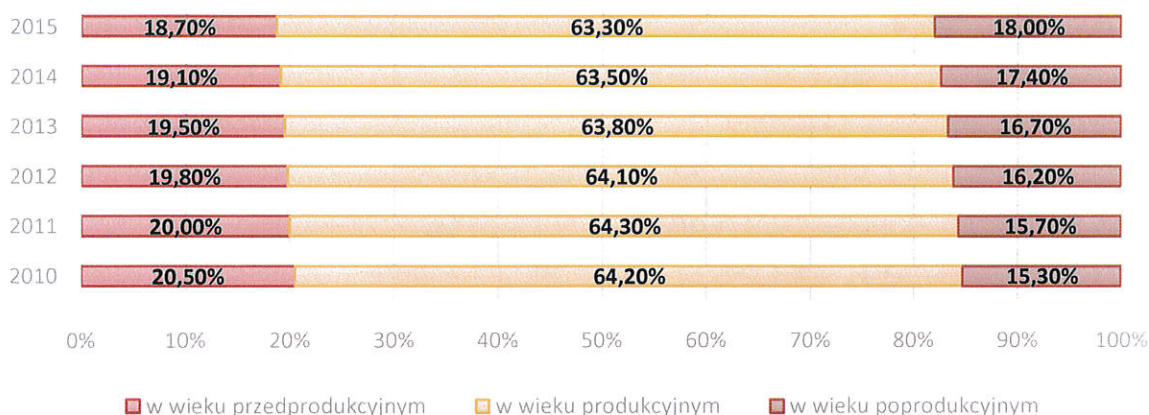
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura wielkości według ekonomicznych grup odznaczała się niekorzystną tendencją [Wykres 31]. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni lat 2010 – 2015 zmniejszył się o 1,8 punktów procentowych, a w wieku produkcyjnym o 0,9 p.p. W tym samym okresie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym o 2,7 p.p. Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2015 r. wśród mieszkańców Gminy kształtowały się w następujący sposób:

- w wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 18,7% ludności Gminy;
- w wieku produkcyjnym znajdowało się 63,3% ludności Gminy;
- w wieku poprodukcyjnym znajdowało się 18,0% ludności Gminy;

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023

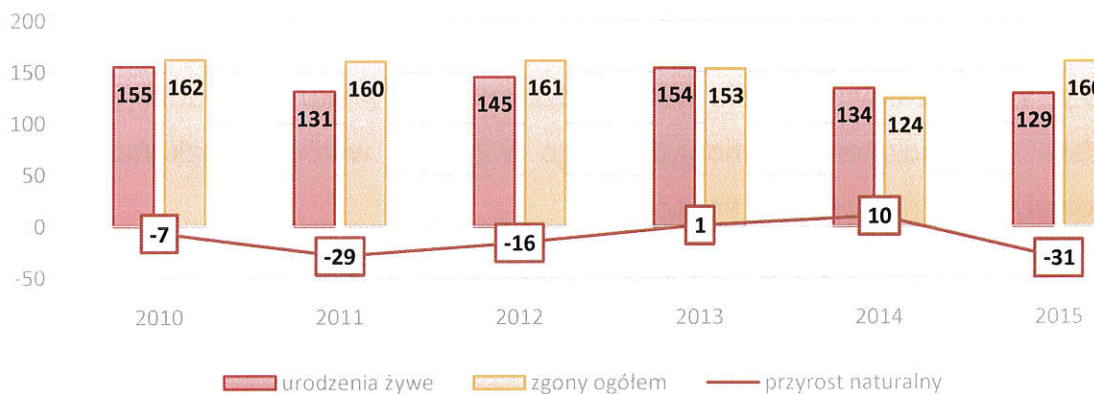
Wykres 31. Udział osób wg ekonomicznych grup wieku w stosunku ogólnej liczby ludności w Gminie Gniewkowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2010-2015 przyrost naturalny średnio utrzymywał się na poziomie ujemnym (-12). Oznacza to, że w prezentowanym okresie liczba urodzeń żywych była niższa niż zgonów. W roku 2015 na 1000 ludności odnotowano 8,8 urodzeń żywych oraz 10,86 zgonów. Przy takim stanie demograficznym przyrost naturalny na 1000 ludności wskazał na wartość minus 2,1. Szczegółowy rozkład przyrostu naturalnego wśród społeczeństwa wykazują dane na Wykres 32.

Wykres 32. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na sytuację demograficzną jednostki miejsko-miejskiej w latach 2010-2015, miały także wpływ migracje społeczeństwa [Wykres 33]. W przeciągu pięciu lat saldo migracji wewnętrznych w Gminie Gniewkowo przybierało bardzo odmienne wartości, a co więcej były to tylko wartości ujemne. Największe różnice dla tego wskaźnika odnotowano między rokiem 2010 a 2011 (o 68) oraz między rokiem 2014 i 2015 (o 66). W tym samym analizowanym czasie saldo migracji zagranicznych było bardziej

Jednostka	SEKCJE PKD 2007*																				SUMA
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SIT	U	
1. Gniewkowo	14	0	102	0	5	46	176	28	9	6	12	49	31	14	3	15	33	14	49	0	606
2. Bąbolin	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
3. Buczkowo	2	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7
4. Chrzęstowo	2	0	4	0	1	1	11	1	1	0	0	1	4	2	0	0	2	1	2	0	33
5. Dąblin	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	5
6. Gąski	2	0	2	0	0	2	9	3	0	1	1	0	1	0	1	3	1	1	3	0	30
7. Godzięba	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
8. Kaczkowo	0	0	2	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
9. Kawęczyn	1	0	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	9
10. Kępa Kujawska	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
11. Kijewo	0	0	1	0	0	4	11	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	20
12. Klepary	0	0	0	0	0	3	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	9
13. Lipie	1	0	2	0	0	0	5	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12
14. Markowo	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	10
15. Murzynko	2	0	2	0	0	2	6	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	17
16. Murzynno	2	0	0	0	0	1	6	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	14
17. Ostrowo	0	0	2	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	9
18. Perkowo -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
19. Skalmierowice	1	0	3	0	0	1	2	4	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	14
20. Suchatówka	10	0	8	0	0	4	10	4	1	0	1	1	1	2	0	0	0	0	1	0	45
21. Szadłowice	2	0	1	0	0	1	4	2	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	5	0	21
22. Szpital	0	0	2	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	9
23. Warzyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	3
24. Wielowieś -	4	0	7	0	2	6	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	37
25. Wierzbiczany	0	0	2	0	0	4	5	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	16
26. Wierzchosławice	1	0	7	0	0	9	9	4	3	1	1	3	1	0	1	2	2	1	6	0	51
27. Więclawice	2	0	1	0	0	0	4	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	12
28. Zajezerze	0	0	2	0	0	2	4	2	2	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3	0	18
29. Żyrosławice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
OGÓŁEM	51	0	157	0	8	91	288	68	17	10	21	58	45	26	9	23	45	21	87	0	1027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

- A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- B - górnictwo i wydobywanie
- C - przetwórstwo przemysłowe
- D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F - budownictwo
- G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H - transport i gospodarka magazynowa
- I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J - informacja i komunikacja
- K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- P - edukacja
- Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S - pozostała działalność usługowa
- T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- U - organizacje i zespoły eksterytoriałne

Struktura własnościowa podmiotów gospodarki w latach 2010-2015 zdominowana była przez sektor prywatny. W 2015 r. stanowiły one 93,91% wszystkich firm w Gminie Gniewkowo. Wśród zakładów prywatnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 77,2% w 2015 r. O wiele mniej liczne były spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (1,63%) oraz fundacje i spółdzielnie (razem 0,71%).

Oprócz przedsiębiorstw prywatnych, w omawianej jednostce miejsko-wiejskiej swoją działalność prowadziły także publiczne podmioty gospodarcze. W 2015 r. wśród wszystkich firm miały one około 4% udział.

Tabela 59. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w Gminie Gniewkowo w latach 2010- 2015 roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	37	37	36	36	40	41
Sektor prywatny ogółem, w tym:	905	933	975	1000	999	983
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	728	750	776	791	780	766
Spółki handlowe	40	45	48	53	54	55
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	15	15	16	16	16
Spółdzielnie	7	8	8	8	8	6
Fundacje	1	1	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	28	30	33	32	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

ROLNICTWO

Użytki rolne stanowią 66% całej powierzchni Gminy, z czego 89,52% stanowią grunty orne. Łąki i pastwiska w strukturze użytków rolnych stanowią 7,07%, natomiast sady 0,54%²⁵.

Struktura gospodarstw rolnych wykazuje, że największy udział miały gospodarstwa rolne o powierzchni 15 i więcej hektarów, obejmujące powyżej 30% wszystkich posiadłości ziemskich zlokalizowanych w Gminie. Z kolei, najmniej wśród gospodarstw rolnych było tych o powierzchni liczącej 10-15 ha. Stanowiły one około 11% ogółu.

²⁵ Wyliczono na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Wykres 35. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Gniewkowo w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (BDL GUS).

Na gruntach ornych największe obszary zajmowały zasiewy pszenicy ozimej (2 215,36 ha) i uprawy przemysłowe (1 610,27 ha). Pozostałe tereny gruntów ornych stanowiły zasiewy oraz uprawy o powierzchniach liczących:

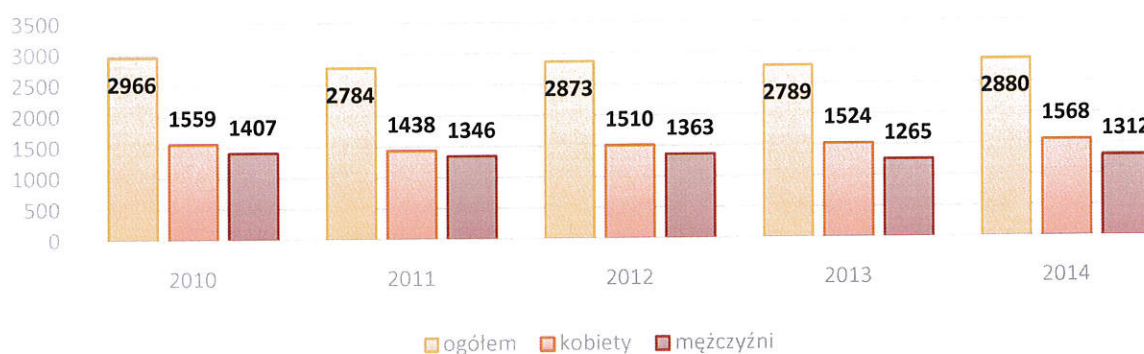
- buraki cukrowe 756,83 ha
- jęczmień jary 855,44 ha,
- jęczmień ozimy 158,95 ha,
- jęczmień ozimy 7,95 ha,
- kukurydza na ziarno 354,41 ha,
- owies 38,09 ha,
- pszenica jara 56,06 ha,
- pszenżyto jare 26,25 ha,
- pszenżyto ozime 480,07 ha,
- rzepak i rzepik 852,44,
- warzywa gruntowe 1 283,66 ha,
- warzywa strączkowe 131,80 ha
- ziemniaki 204,75 ha,
- żyto 270,44 ha.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wśród zwierząt gospodarskich najpowszechniejsza była hodowla drobiu (79 342 sztuk w obrębie 212 gospodarstw rolnych). Następnie dużą grupę hodowlaną tworzyła trzoda chlewna, tj. 1 218 sztuk, z czego 9,07% stanowiły lochy. Hodowla trzody chlewnej odbywała się na terenie 180 gospodarstw. Mniejsze znaczenie w opasie pogłowia zwierząt miało bydło (2 551 sztuk w 132 gospodarstwach). Jeszcze mniejszy udział przypadł na konie, tj. 99 sztuk hodowanych w 13 posiadłościach ziemskich.

ZATRUDNIENIE

Poniższe zestawienie [Wykres 36] przedstawia liczbę pracujących osób z podziałem na płeć w Gminie Gniewkowo w latach 2010–2014. W 2010 r. pracowało 2 966 osób i była to najwyższa wartość w prezentowanym okresie. W stosunku do tego roku, wskaźnik dla liczby pracujących zmalał o 86 osób. Każdego roku, wśród społeczeństwa jednostki miejsko-wiejskiej, przeważały kobiety. Największa różnica między zatrudnionymi mężczyznami a kobietami była w 2013 r., tj. o 259 kobiet więcej.

Wykres 36. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

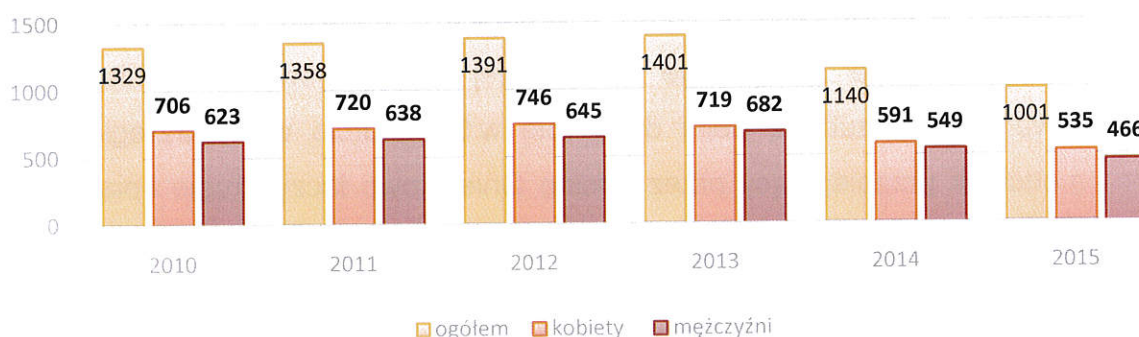

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Dane przedstawione na poniższym Wykres 12 ukazują stan i strukturę bezrobocia Gminy Gniewkowo. W latach 2010-2015 największa liczba bezrobotnych została zarejestrowana w roku 2013, wynosząc tym samym 1 401 osób. W strukturze tej przeważały kobiety mając ponad 50% udział. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w roku 2015, gdzie liczba bezrobotnych ogółem wynosiła 1 001, z czego 53,45% stanowiły kobiety.

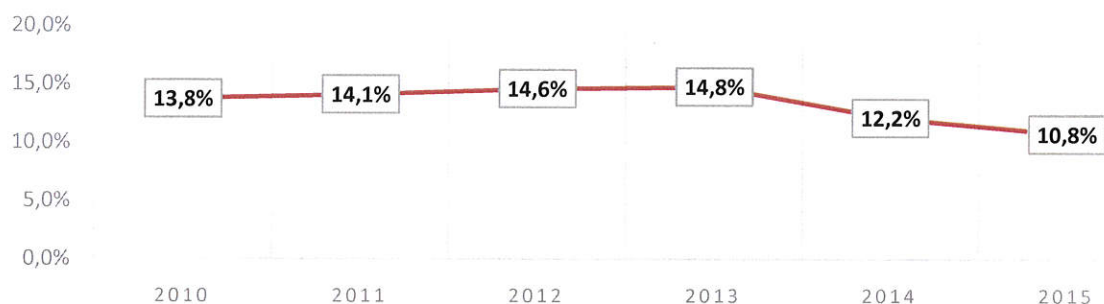
Wykres 37. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Aby dane przedstawione powyżej mogły stanowić wartościową informację należy odnieść je do liczby ludności ogółem w prezentowanym przedziale czasowym. Jak wynika z informacji zamieszczonych na wykresie nr 11, najwyższy udział zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w roku 2013, najniższy zaś w roku 2015.

Wykres 38. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DROGI I KOMUNIKACJA²⁶

Węzłem sieci dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez obszar Gminy, jest Miasto Gniewkowo. Dzięki takiemu położeniu, jednostka miejsko-wiejska, pod względem komunikacji drogowej, jest dobrze dostępna, zarówno na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego, jak i sąsiednich regionów kraju.

Drogami o znaczeniu ponadlokalnym, biegnącymi przez teren Gminy, są:

- droga krajowa nr 15 w relacji: Trzebnica – Milicz – Krotoszyn – Jarocin – Miąskowo – Miłosław – Września – Gniezno – Trzemeszno – Wylatowo – Strzelno – Inowrocław – Toruń – Brodnica – Lubawa – Ostróda; trasa ta stanowi ważne połączenie zachodniej i południowo-zachodniej Polski z Warmią i Mazurami, pełni dużą rolę w transporcie wewnątrzregionalnym, a odcinek przebiegający przez Gminę Gniewkowo łączy drugie i piąte co do wielkości miasta województwa – Toruń i Inowrocław; droga ta biegnie przez Miasto Gniewkowo oraz duże miejscowości wiejskie, gdzie stanowi zagrożenie

²⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

dla bezpieczeństwa; w Mieście funkcjonuje obecnie „wewnętrzna obwodnica”, która wyprowadziła ruch poza ściśle centrum miasta;

- droga wojewódzka nr 246 w relacji: (Nakło) Paterek – Samokłeski Małe – Szubin – Łabiszyn – Złotniki Kujawskie – Gniewkowo – Dąbrowa Biskupia; trasa ta łączy kilka miast i wiejskich siedzib gmin; wykorzystywana jest do ruchu pojazdów ciężarowych, co stanowi problem dla bezpieczeństwa w przebiegu przez miejscowości wiejskie (pozbawione obwodnic); pełni nie tylko rolę tranzytową, ale w dużym stopniu także pozwala na dostęp do drogi nr 15;
- droga wojewódzka nr 299 łączy stację kolejową w Gniewkowie z drogą nr 15,
- droga wojewódzka nr 400 łączy Więclawice z Latkowem (na terenie Gminy biegnie tylko niewielki odcinek tej drogi).

Droga krajowa ma na terenie Gminy długość ok. 16 km, podobna jest łączna długość dróg wojewódzkich. Ważną rolę komunikacyjną w obrębie analizowanej jednostki, pełni droga krajowa i wojewódzka nr 246. Niniejsze trasy zapewniają dobry dostęp nie tylko do Miasta, ale także do wielu miejscowości wiejskich. Największe wsie leżą w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie tych dróg. Pozostałe dwie drogi wojewódzkie nie mają aż tak istotnego znaczenia dla obsługi ludności. Zostały one zaliczone do tej kategorii dróg międzyregionalnych głównie ze względu na znaczenie dla obronności kraju.

Sieć tras komunikacyjnych o randze powiatowej na terenie Gminy tworzą drogi: **2519C** - Dąbie – Chrzastowo, **2520C** - Chrzastowo – Wielowieś, **2521C** – Wierzchosławice (DK 15) – Płonkowo, **2523C** – Wierzchosławice – Szadłowice, **2525C** - Lipie – Kijewo – Murzynno, **2526C** - Kijewo – Kawęczyn, **2527C** - Gęzewo – Kawęczyn, **2528C** - Murzynno – Żyrośławice (i dalej na terenie pow. aleksandrowskiego), **2529C** - Murzynno – Klepary, **2531C** – Murzynno-Wonorze, **2533C** - Lipie – Modliborzyce, **2534C** - Ostrowo – Gąski, **2535C** – Parchanki – Słońsko, **2536C** – Szadłowice – Słońsko, **2537C** – Gąski – Parchanie.

Powyższe trasy powiatowe na terenie Gminy (o łącznej długości ponad 51 km) nie tworzą zbyt gęstej sieci dróg. Jest to przede wszystkim związane z układem dróg ponadlokalnych i uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi przedmiotowej jednostki.

Sieć dróg wyższej rangi uzupełniona jest przez drogi gminne liczące 100 km długości. Na drogi gminne składa się 44 ulic miejskich i 26 dróg z obszaru wiejskiego. Do tych drugich zaliczają się trasy o numerze: **150301C** - Dobiesławice – Skalmierowice, **150302C** - Wierzchosławice – Wielowieś, **150303C** - Kaczkowo – Dąbie, **150304C** - Godzięba – Dąblin, **150305C** - Szpital – Zagajewice, **150306C** - Szpital – Parchanie, **150307C** - Murzynko – Gąski, **150308C** - Murzynko – Klepary – Gąski, **150309C** - Klepary wieś, **150310C** - Kawęczyn – Żyrośławice, **150311C** - Żyrośławice – Ośniszczewo, **150312C** - Kawęczyn – Grabie, **150313C** - Kawęczyn-Stare Grabie, **150314C** - Kijewo – Warzyn – Suchatówka, **150315C** - Perkowo – Lipie, **150316C** - Buczkowo – Lipie, **150317C** - Zajezerze – Suchatówka, **150318C** - Skalmierowice-Mierogoniewice, **150319C** - Murzynko – Murzynno, **150320C** - Wielowieś – Ostrowo, **150321C** - Wielowieś – Bąbolin, **150322C** - Gniewkowo – Wierzbiczany, **150323C** - Murzynno – Markowo, **150324C** - Szadłowice – Więclawice, **150325C** - Murzynno – Branno – Kijewo, **150326C** - Gniewkowo – Dąblin.

Ze względu na gęstą sieć dróg wyższej rangi, drogi gminne nie mają zbyt dużego znaczenia dla transportowej obsługi ludności. Niemniej jednak, stanowią one istotną rolę w obsłudze rolnictwa.

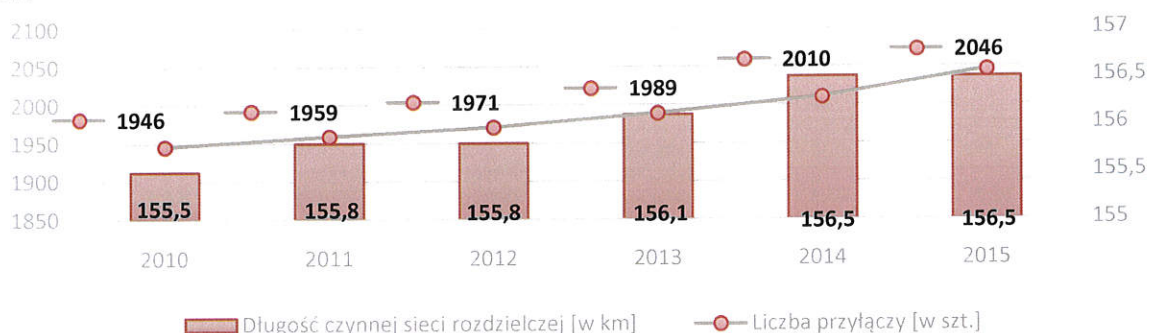
Ponadto, przez teren Gminy Gniewkowo biegnie linia kolejowa nr 353. Łączy ona Poznań z Inowrocławiem, Toruniem, Ławą, Olsztynem i Skandawą/Żeleznodorożnym (granica z Rosją). Trasa nr 353 jest linią dwutorową o charakterze magistralnym, zelektryfikowaną, wykorzystywaną do transportu oraz komunikacji pasażerskiej, w tym pospiesznej, międzyregionalnej. Na terenie Gminy znajdują się cztery stacje kolejowe (Więclawice, Wierzchosławice, Gniewkowo i Suchatówka).

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

W latach 2010 – 2015 na obszarze Gminy Gniewkowo, zarówno długość czynnej sieci rozdzielczej, jak i liczba przyłączy tendencyjnie rosła [Wykres 39]. Jednakże były to niewielkie różnice dla tych wskaźników. Długość sieci wodociągowej wzrosła tylko o 1 km w stosunku do roku 2010. W tym samym okresie wzrosła także liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W przeciągu pięciu lat ich udział podniósł się o niespełna 4,89%.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023

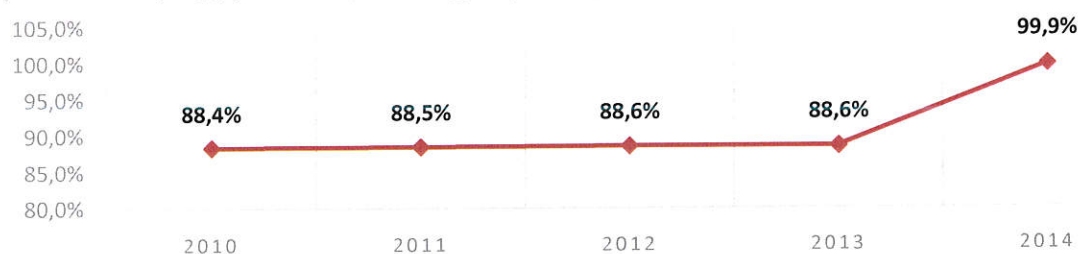
Wykres 39. Długość czynnej sieci wodociągowej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na podstawie danych przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego do Głównego Urzędu Statystycznego, określono procentowy udział osób korzystających z instalacji wodociągowej w ogóle ludności gminy. Z danych [Wykres 40] wynika, że w Gminie Gniewkowo w czasie trzech lat (2010 – 2013), około 88% mieszkańców korzystało z instalacji wodociągowej. W roku 2014 było już praktycznie 100 % użytkowników tej sieci.

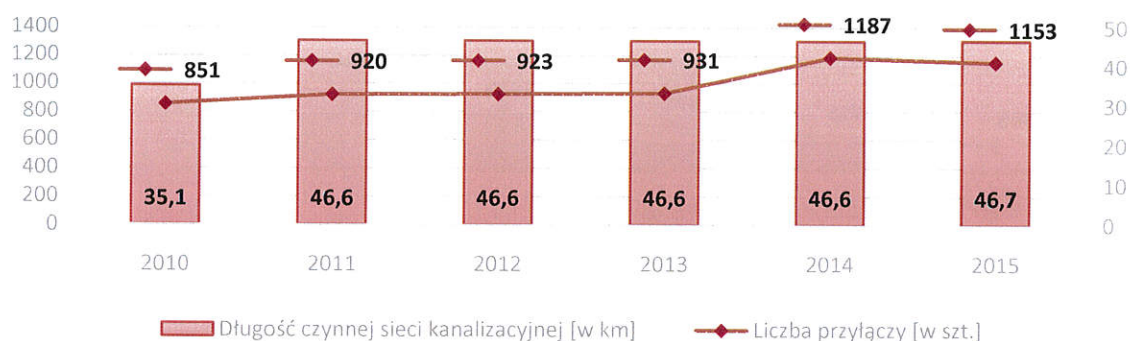
Wykres 40. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu pełnego opisu infrastruktury technicznej należy zwrócić uwagę również na długość sieci kanalizacyjnej. Z przedstawionego poniżej Wykres 41, wynika, że w badanym przedziale czasowym długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła tylko na początku, tj. o 11,5 km. W następnych latach długość sieci utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W prezentowanym okresie wzrosła również liczba przyłączy. Między 2010 a 2015 r. odnotowano wzrost wartości dla tego wskaźnika o 26,19%.

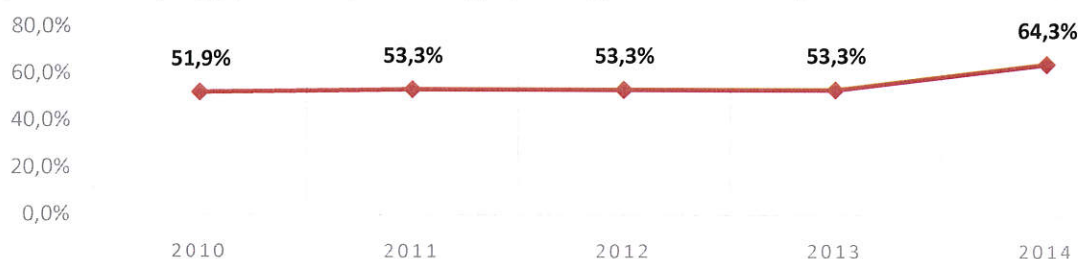
Wykres 41. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizie poddano również procentowy udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ludności Gminy [Wykres 42]. W przedziale czasowym 2010 – 2014 wskaźnik ten uległ dwukrotnemu wzrostowi z roku 2010 na 2011 i z 2013 na 2014.

Wykres 42. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SIEĆ GAZOWA, CIEPŁOWNICZA I ELEKTRYCZNA

Gmina Gniewkowo posiada scentralizowany system ciepłowniczy składający się z 10 kotłowni. Dostarczają one centralne ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową mieszkańcom z terenu miejskiego, jak i wiejskiego. Wśród tych dziesięciu kotłowni, są: 4 opalane węglem, 3 – gazem ziemnym, 2 – olejem opałowym lekkim, 1 – eko groszkiem.

Sieć gazowa częściowo obejmuje teren Gminy. Na obszarach, gdzie gaz przewodowy nie jest dostępny, mieszkańcy korzystają z gazu gromadzonego w butlach i zbiornikach przydomowych. Z tego względu pożądana jest rozbudowa sieci gazowej, zwłaszcza w obrębie Miasta. Zapewni to wszystkim mieszkańcom i zakładom możliwość korzystania z paliwa gazowego. Ponadto, przeprowadzenie gazyfikacji potrzebne jest także na terenie wiejskim gminy Gniewkowo. Gazyfikacja powinna objąć docelowo wszystkie obszary najsilniej zurbanizowane, w tym

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Konsultacje społeczne	niniejszego dokumentu. Kwestionariusz ankiety zamieszczony został w punkcie 17.1.
	Na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023 odbyły się dwa spotkania konsultacyjne z interesariuszami. Pierwsze miało miejsce 4 października 2016 r. o godz. 15.30 w sali konferencyjnej MGOKSiR przy ul. Dworcowej w Gniewkowie. Uczestniczyło w nim 14 osób. Natomiast drugie odbyło się 7 grudnia 2016 r., również w sali konferencyjnej MGOKSiR. Celem pierwszego spotkania było zarówno wyjaśnienie czym jest proces rewitalizacji, zaprezentowanie dotychczasowych wyników badań oraz próba wyznaczenia obszaru, cechującego się koncentracją negatywnych zjawisk. W trakcie spotkania uczestnicy zostali poproszeni o wymienienie: • Mocnych stron i potencjału gminy, • Sposobów na wykorzystanie potencjału gminy, • Negatywnych zjawisk i sposób ich przeciwdziałania, • Przyczyn wskazania obszaru oraz zaproponowanie działań rewitalizacyjnych. W trakcie drugiego spotkania przedstawiono i skonsultowano ostateczne obszary wyznaczone do rewitalizacji, a w części warsztatowej skupiono się na: • Stworzeniu wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzonym procesie, • Szczegółowym omówieniu negatywnych zjawisk na terenie rewitalizacji, • Wypracowaniu kierunków działań w ramach rewitalizacji, • Zebraniu propozycji działań rewitalizacyjnych. Metodą informowania o spotkaniach były: • informacje zawarte na stronie internetowej http://www.gniewkowo.com.pl oraz w mediach społecznościowych (facebook). • plakaty, • ulotki. Wyniki konsultacji społecznych przedstawione zostały w załączniku 2 do niniejszego dokumentu. Wzór plakatu i ulotki informujących o spotkaniach przedstawione zostały w punkcie 17.2.
Zbieranie uwag w postaci papierowej, elektronicznej lub ustnej	30 dniowe konsultacje społeczne projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji odbywały się w terminie od 20 października 2016 roku do 21 listopada 2016 roku. Podczas ich trwania interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych (załącznik 3 – punkt 17.3.) w formie pisemnej oraz w formie ustnej. Drugie 30 dniowe konsultacje społeczne dotyczyły projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo na lata 2016-2023,

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
	trwały od 18 stycznia 2017 roku do 19 lutego 2017 roku. Ich forma była taka sama jak w przypadku konsultacji dotyczących obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

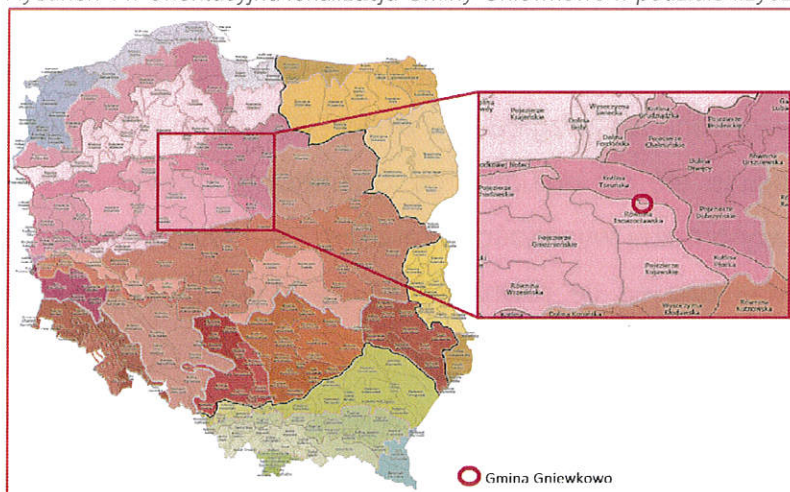
Informacje na temat włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji na etapie wdrażania dokumentu zawarte są w podrozdziale *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*.

- od zachodu z gminą Rojewo,
- od północy z gminą Wielka Nieszawka (powiat toruński),
- od wschodu z gminą Aleksandrów Kujawski (powiat aleksandrowski),
- od południa z gminą Dąbrowa Biskupia,
- od południowego zachodu z gminą Inowrocław.

Miasto Gniewkowo położone jest w odległości około 55 km od Bydgoszczy (siedziby Wojewody) i około 25 km od Torunia (siedziby Marszałka i władz samorządowych województwa), a także około 15 km od Inowrocławia (siedziby powiatu). Pod względem odległości do jednych z ważniejszych aglomeracji Polski, Gmina położona jest 128 km od Poznania, 195 km od Gdańska i 215 km od Warszawy.

Pod względem podziału fizycznogeograficznego Polski²⁰, Gmina Gniewkowo położona jest na dwóch zasadniczo różniących się obszarach [Rysunek 44]. Południowa jej część należy do podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, mezoregionu Równiny Inowrocławskiej. Natomiast północna część jednostki miejsko-wiejskiej należy do podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionu Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, mezoregionu Kotliny Toruńskiej.

Rysunek 44. Orientacyjna lokalizacja Gminy Gniewkowo w podziale fizycznogeograficznym Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/Physico-Geographical_Regionalization_of_Poland.png/220px-Physico-Geographical_Regionalization_of_Poland.png

Okolo 90% powierzchni Gminy (południowa jej część) wchodzi w skład mezoregionu Równiny Inowrocławskiej. Jedynie północne krańce niniejszej jednostki wchodzi w skład mezoregionu Kotliny Toruńskiej. Granica pomiędzy dwoma mezoregionami, przebiegająca na terenie analizowanej Gminy, stanowi równocześnie

²⁰ Jerzy Kondracki, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo PWN.

granice pomiędzy dwoma makroregionami: Pojezierza Wielkopolskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej.

Charakterystyka rzeźby terenu²¹

Bezpośrednim efektem położenia w strefie dwóch jednostek fizycznogeograficznych (część północna w strefie pradoliny, a znacznie większa część południowa w strefie wysoczyzny w pasie pojezierzy) jest wyraźny dwupodział warunków geologicznych i geomorfologicznych.

Część północna Gminy charakteryzuje się największym zróżnicowaniem wysokości bezwzględnych i stosunkowo dużymi wysokościami względnymi oraz spadkami terenu. Skrajnie północna część gminy leży na wysokości nieco poniżej 70 m n.p.m. (jest to najniżej położona część Gminy). Kulminacje wydmy przekraczają 90, a nawet 100 m n.p.m., dosyć powszechnie spotyka się spadki rzędu 20-30 m na odcinku 500-750 m.

Część południowa Gminy charakteryzuje się stosunkowo małym zróżnicowaniem rzeźby. Krajobraz jest wybitnie równinny - zdecydowana większość tej części jednostki leży na wysokości 80-90 m n.p.m.

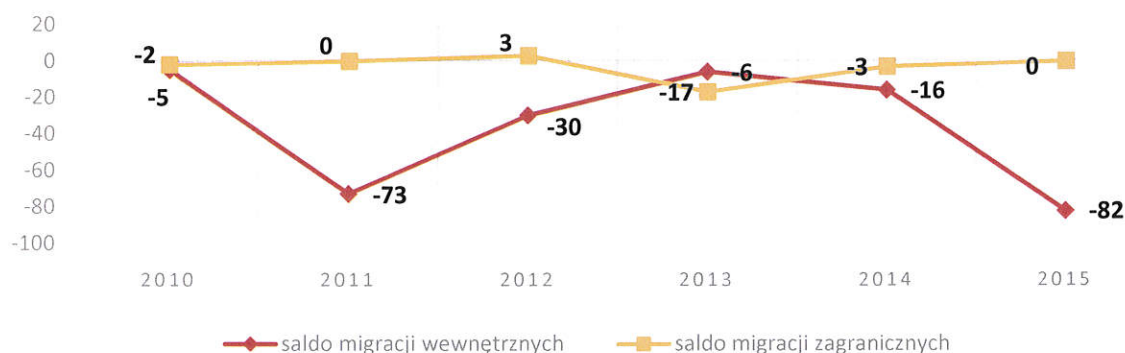
W części wschodniej, w okolicach Żyroławic, Kijewa i Markowa, sporadycznie występują wyniesienia o wysokości bezwzględnej około 95 m n.p.m. jednak, kulminacja terenu Gminy znajduje się na południe od Suchatówki (prawie 105 m n.p.m.). Jest to pagór morenowy o dużej wysokości względnej - stanowiący wyraźną dominantę wysokościową, zwłaszcza na tle równiny rozciągającej się na południe i na wschód.

Ze względu na dość urozmaiconą rzeźbę terenu Gminy, w jej obrębie wykształciły się różnego rodzaju gleby. Większość obszaru omawianej jednostki budują gliny morenowe i piaski gliniaste. Na tych osadach wytworzyły się gleby brunatne i czarnoziemy, które obecnie zajmują przeważającą część Równiny Inowrocławskiej. Z kolei, w północnej części Gminy, gdzie zgromadzone są piaski wodnolodowcowe, wytworzyły się gleby bielicoziemne. W większości stanowią one tereny zalesione. Stosunkowo małe powierzchnie zajmują grunty pochodzenia organicznego. Wśród

²¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

stabilne. Najwyższy ujemny wskaźnik zarejestrowano w 2013 r., a dodatni – rok wcześniej.

Wykres 33. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

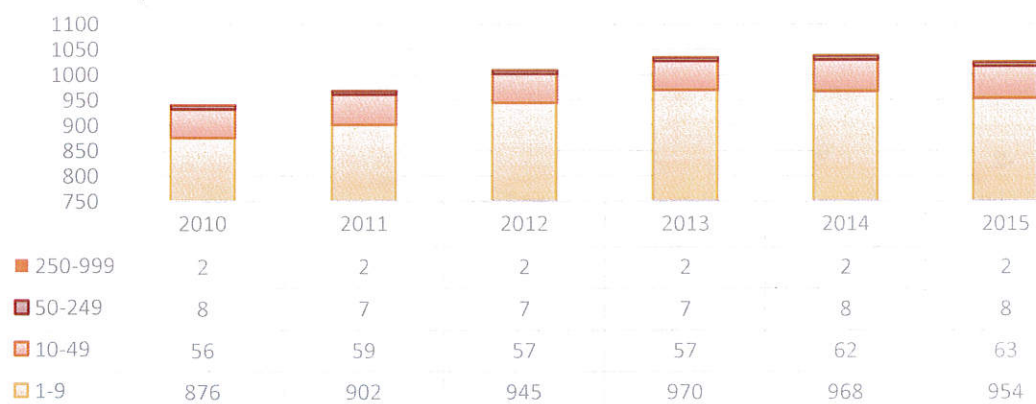
SFERA GOSPODARCZA

LICZBA I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Ogólna liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Gniewkowo w analizowanym okresie zwiększyła się. Ich przyrost odnotowywano między rokiem 2010 a 2014. Po czym w roku 2015 nastąpił spadek (o 1,25%) w stosunku do poprzedniego roku.

Na terenie Gminy Gniewkowo największy udział przypadł na mikro przedsiębiorstwa, w których liczba zatrudnionych osób nie przekracza 9. Na drugim miejscu znalazły się zakłady zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Ich liczba w 2015 r. wynosiła 63, to o 7 firm więcej niż w 2010 r. Liczba dużych przedsiębiorstw w Gminie Gniewkowo, zatrudniających ponad 50 osób w 2015 r. wynosiła 8, a makro przedsiębiorstw – 2. Analiza struktury przedsiębiorstw [Wykres 34] wskazuje, że najszybsze tempo wzrostu w badanym okresie miały mikro przedsiębiorstwa.

Wykres 34. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniejszą grupę podmiotów w roku 2015 roku stanowiły podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność w sekcjach: budownictwo, handel hurtowy i detaliczny (288 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (157 podmiotów). Najmniej przedsiębiorstw odnotowano w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa (9 podmiotów); dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (8 podmiotów). Z kolei w sekcjach: B (górnictwo i wydobywanie), D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych) i U (organizacje i zespoły eksterytorialne) nie funkcjonuje żadna z firm zarejestrowanych na terenie Gminy. Szczegółową liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007, na terenie poszczególnych jednostek przedstawia poniższe zestawienie [Tabela 59].

przylegające bezpośrednio do granic miasta oraz wsie o największej liczbie mieszkańców: Wielowieś, Chrzastowo, Lipie, Wierzbiczany, Kawęczyn, Suchatówka oraz Więtlawice i Szadłowice, a w dużo dalszej perspektywie także pozostałe miejscowości.

Jak wynika z danych przedstawionych poniżej [Wykres 43], długość czynnej sieci gazowej przesyłowej w latach 2010 – 2014 pozostawała na tym samym poziomie. Różnica w długości systemu gazowego zauważalna jest dla sieci rozdzielczej. W 2014 r. liczyła ona 19 216 m, co daje wzrost o 21,27% względem długości sieci gazowej w 2010 r.

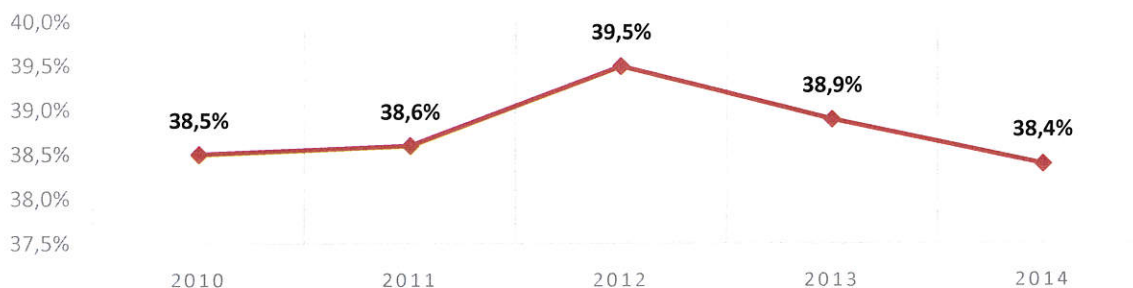
Wykres 43. Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010-2014 na terenie Gminy Gniewkowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział mieszkańców Gminy korzystających z instalacji gazowej [Wykres 44] na początku analizowanego okresu wzrósł, po czym od 2012 malał. Jednak, wartości niniejszego wskaźnika nie były zbyt różnicowane. Mieściły się one w przedziale 38,4% - 39,5%.

Wykres 44. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Zasoby mieszkaniowe Gminy Gniewkowo stanowią: na obszarach wiejskich – budynki jednorodzinne w typie zabudowy zagrodowej, na obszarze miejskim – zabudowa ulicowa. Zarówno na terenach wiejskich, jak i miejskich w przeciągu czterech lat zasoby mieszkaniowe uległy zwiększeniu [Tabela 60]. Porównując rok 2014 do roku 2010, liczba mieszkań wzrosła o 2,35%, powierzchnia użytkowa mieszkań o 3,72%, a liczba izb o 3,04%.

Należy zwrócić uwagę, że w Mieście było więcej mieszkań i izb niż na terenach wiejskich, jednakże to na obszarach pozamiejskich mieszkania miały większą powierzchnię użytkową.

W Gminie Gniewkowo w 2014 r. średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 66,9m². Odnosząc ten wskaźnik do liczby ludności wskazać należy, że na jednego mieszkańca w tym samym roku przypadało 20,8 m² powierzchni użytkowej mieszkania.

Tabela 60. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

obszar	wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina miejsko-wiejska	Liczba mieszkań	4 490	4 532	4 547	4 580	4 598
	Liczba izb	15960	16118	16200	16367	16460
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	296 146	299 694	301 607	305 496	307 594
obszar miejski	Liczba mieszkań	2 414	2 428	2 437	2 451	2 459
	Liczba izb	8 295	8 359	8 410	8 472	8 520
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	144 467	145 827	146 964	148 467	149 427
obszar wiejski	Liczba mieszkań	2 076	2 104	2 110	2 129	2 139
	Liczba izb	7 665	7 759	7 790	7 895	7 940
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	151 679	153 867	154 643	157 029	158 167

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wyposażenia budynków mieszkalnych w instalacje w 2010 i 2014 r. [Tabela 61] wykazała, że niemalże 100% mieszkańców Gminy Gniewkowo wyposażona była w sieć wodociagową. W przypadku centralnego ogrzewania instalacje posiadało ponad 3/4 mieszkańców na obszarze Miasta i ponad 2/3 mieszkańców na obszarach wiejskich. W 2014 r. ogółem mieszkań wyposażonych w łazienkę było 86,25%.

Tabela 61. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-bytowe na terenie Gminy Gniewkowo

Wyszczególnienie	Udział [w%]	
	obszar miejski	obszar wiejski

	2010 rok	
Wodociągi	98,5	95,9
Łazienka	87,8	84,1
Centralne ogrzewanie	76,2	68,4
	2014 rok	
Wodociągi	98,5	96,0
Łazienka	88,0	84,5
Centralne ogrzewanie	76,6	69,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

EDUKACJA

W skład infrastruktury społecznej wchodzi placówki o funkcji edukacyjnej. Na terenie Gminy Gniewkowo funkcjonują²⁷:

- Wychowanie Przedszkolne:
 1. Samorządowe Przedszkole w Gniewkowie,
 2. Niepubliczne Przedszkole w Gąskach,
 3. Prywatne Przedszkole „Parowozik” w Gniewkowie,
- Szkoły Podstawowe:
 1. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Wojska Polskiego w Gniewkowie,
 2. Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kijewie,
 3. Szkoła Podstawowa im. Księstwa Gniewkowskiego w Murzynie,
 4. Szkoła Podstawowa im. ks. Ignacego Posadzego w Szadłowicach,
 5. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Wierzchosławicach,
 6. Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Józefa Kostrzewskiego w Gąskach,
- Gimnazja:
 1. Gimnazjum Nr 1 im. Ziemi Kujawskiej w Gniewkowie,
 2. Niepubliczne Gimnazjum w Gąskach,
- Szkoły Ponadgimnazjalne:
 1. Szkoła Zawodowa w Gniewkowie.

²⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

W latach 2010-2015 największy odsetek wśród wszystkich jednostek edukacyjnych stanowili uczniowie uczęszczający do placówek przedszkolnych [Tabela 62]. Największy udział uczniów przypadł na dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych. W 2010 r. na jedno miejsce w przedszkolu przypadło 1,6 dzieci, z kolei w 2015 r. przypadło 1,3dzieci.

Liczba szkół podstawowych i gimnazjalnych była niezmienna przez pięć lat. W 2015 r. uczniów w placówkach podstawowych było ponad tysiąc, to o 9,66% więcej niż na początku badanego okresu. W przypadku uczniów szkół gimnazjalnych ich liczebność spadła aż o 25,56%. Od 2013 r. na terenie omawianej jednostki miejsko-wiejskiej funkcjonowały trzy jednostki edukacji ponadgimnazjalnej (włączając szkoły dla dorosłych), w których na jeden oddział przypadało 17 uczniów.

Szczegółowe dane dotyczące oświaty i edukacji w Gminie Gniewkowo przedstawia poniższa tabela [Tabela 62].

Tabela 62. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w Gminie Gniewkowo w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	8	8	8	7
Oddziały wychowania przedszkolnego	22	23	26	27	26	23
Miejsca w przedszkolach	266	277	356	329	323	306
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	413	451	524	538	471	388
Szkoły podstawowe	6	6	6	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	966	923	897	902	997	1069
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	17	16	16	16	16	16
Szkoły gimnazjalne	2	2	2	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	540	528	491	472	413	402
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	19	20	19	19	18	17
Szkoły ponadgimnazjalne	2	2	2	3	3	-
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	153	132	131	140	177	-

Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach ponadgimnazjalnych	77	66	19	16	16	-
---	----	----	----	----	----	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

OCHRONA ZDROWIA

Usługi z zakresu ochrony zdrowia w Gminie Gniewkowo pełni część placówek. Społeczeństwo przedmiotowej jednostki korzysta ze świadczeń medycznych prowadzonych przez:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESCULAP” w Gniewkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PROFILAKTYKA Anna Szatkowska” w Gniewkowie i Murzynie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Bożena Pałubicka w Szadłowicach,
- Niepubliczny Zakład Rehabilitacji Leczniczej „REHMAK” w Gniewkowie,
- Gabinet Stomatologiczny w Gniewkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELAMED” w Gniewkowie,
- Gabinet Stomatologiczny Decodent w Gniewkowie

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna udzielana jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Gniewkowie oraz Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Warzynie.

W przeciągu czterech lat [Wykres 45] liczba gospodarstw oraz osób korzystających z gminnej pomocy społecznej na terenie miejsko-wiejskim wahała się. Największe wartości dla obu wskaźników odnotowano w roku 2013, a najmniejsza dwa lata wcześniej. Na każdy rok średnio przypadło 1 575,4 osób, którym udzielono pomocy, przy średniej 567,6 dla gospodarstw domowych.

Wykres 45. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej szczególnie działa w zakresie:

- przyznawania i wypłacania przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzenia i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiz i ocen zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

MGOPS wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Nadrzędnym celem niniejszej jednostki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Do podstawowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewkowie należy świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. Może to być pomoc w codziennych czynnościach życiowych, załatwianiu spraw urzędowych, edukacji, czy zapewnieniu integracji ze środowiskiem lokalnym.

Kolejną jednostką podległą Urzędowi Miejskiemu w Gniewkowie jest Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS). Ośrodek ten udziela wsparcia dziennego pobytu dla osób

dorosłych, działając na zasadzie trzech kategorii domów oznaczonych jako A, B i C. Przyjmowane osoby przypisywane są do odpowiedniego domu według typu schorzenia danego uczestnika ŚDS. Dom A świadczy usługi dla osób przewlekle psychicznie chorych, dom B – dla osób upośledzonych umysłowo, natomiast dom C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Nadrzędnym celem działań Środowiskowego Domu Samopomocy w Gniewkowie jest pomaganie osobom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, rozwiązywaniu codziennych problemów oraz integrowanie ich ze społecznością lokalną poprzez różnego rodzaju formy aktywizacji.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność z zakresu upowszechniania kultury i sportu na terenie Gminy Gniewkowo prowadzona jest przez dwie główne instytucje kultury, którymi są Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP) i Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (MGOKSiR). Jednostką pomocniczą dla MGBP jest filia biblioteczna zlokalizowana w Wierzchosławicach.

Nadrzędne instytucje umiejscowione są w tym samym budynku na terenie Miasta Gniewkowo. W 2013 roku zakończona została modernizacja tego budynku i przystosowanie go do potrzeb funkcjonowania ośrodka kultury.

Działalność Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Gniewkowie, która pełni także funkcję biblioteki powiatowej, polega na:

- gromadzeniu, opracowywaniu, przechowywaniu, ochronie i udostępnianiu materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy,
- obsłudze użytkowników poprzez udostępnianie zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych innych bibliotek,
- prowadzeniu działalności bibliograficznej, edukacyjnej i popularyzatorskiej,

- udostępnianiu zbiorów na miejscu, wypożyczaniu na zewnątrz oraz prowadzeniu wymiany między biblioteczną ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- organizowaniu czytelnictwa i udostępnianiu materiałów bibliotecznych osobom chorym i niepełnosprawnym,
- popularyzowaniu czytelnictwa oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego i gospodarczego Gminy oraz powiatu inowrocławskiego,
- współdziałaniu z innymi bibliotekami i organizacjami w zakresie wymiany informacji i materiałów w celu rozwijania czytelnictwa i zaspokojenia potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności gminy,
- organizowaniu i prowadzeniu różnych form pracy z czytelnikiem służących popularyzacji książki, sztuki i nauki,
- pełnieniu funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznego, organizowaniu obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych, opracowywaniu i publikowaniu bibliografii regionalnych, a także innych materiałów informacyjnych o charakterze regionalnym,
- udzielaniu bibliotekom pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- sprawowaniu nadzoru merytorycznego w zakresie realizacji przez powiatowe i gminne biblioteki publiczne zadań określonych w art. 27 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach²⁸.

Zadaniem MGOKSiR jest przede wszystkim aktywizowanie społeczeństwa Gminy w działaniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w różnorodnych zajęciach organizowanych w ramach kół i sekcji zainteresowań w podziale na grupy wiekowe. Aktualna oferta MGOKSiR dla dzieci obejmuje przede wszystkim: Klub Malucha, sekcję taneczną, język angielski, karate, Piłkarskie Przedszkole, Klub Małego Odkrywcy, sekcję plastyczną, Ognisko Teatralno-Estradowe i Akademię Młodego Działkowicza; dla młodzieży: język angielski, Piłkarską Akademię Dziewcząt, Wolontariuszownię oraz sekcję muzyczną; dla dorosłych natomiast: fitness, język angielski, aerobik 50+, wyjazdy basenowe, sekcję turystyczną, Zespół Ludowy „Gniewkowanie”, Pracownię Sędziego oraz robótki ręczne.

²⁸ Księga rejestrowa instytucji kultury, Urząd Gminy w Gniewkowie, BiP, 01.10.2015 r.

Ponadto, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji organizuje różnego rodzaju imprezy. Między innymi odbywają się one w Parku Wolności i Stadionie Miejskim, na hali sportowej przy SP nr 1, boisku Orlik 2012, na Rynku i na terenie rekreacyjnym przy ul. Piasta. Poza tymi obiektami, Gniewkowo posiada nowoczesną halę sportową przy Gimnazjum nr 1, boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, wybudowane w ramach programu „Blisko-Boisko” oraz boisko wielofunkcyjne na terenie rekreacyjnym na osiedlu 700-lecia. Co więcej, niektóre uroczystości organizowane są w budynku synagogi przy ul. Podgórnej w Gniewkowie.

Gmina Gniewkowo w swej działalności kulturowo-rekreacyjnej wyróżnia się urządzaniem wielu imprez, do których zaliczają się głównie: Obchody Dni Gniewkowa, Noc św. Jana, Gminne Święto Plonów, Powitanie Nowego Roku, Jarmarki Gniewkowskie, Przeglądy Zespołów Folklorystycznych, otwarcie Szopki Betlejemskiej oraz wizytę Św. Mikołaja na gniewkowskim Rynku. Oprócz niniejszych zabaw, organizowane są także rocznice i uroczystości państwowe (Rocznica Uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja, wybuchu II wojny światowej, Narodowe Święto Niepodległości itp.).

W ramach działań MGOKSiR mieszkańcy Gminy miejsko-wiejskiej pielęgnują tradycje i obrzędy lokalne, np. poprzez aranżowanie tematycznych konkursów, spotkań i przeglądów piosenek oraz funkcjonowanie zespołów ludowych i wokально-instrumentalnych. Dla najmłodszych zapraszane są teatrzyki z programami dla dzieci. Ośrodek kultury jest także inicjatorem wyjazdów do kina, opery i teatru oraz organizowania licznych rozgrywek ligowych, turniejów sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Poza dwoma powyżej przedstawionymi jednostkami, dodatkowa działalność kulturalna prowadzona jest przez świetlice wiejskie, stowarzyszenia, harcerstwo, parafie oraz szkoły z terenu Gminy.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność ludności Gminy koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój jednostki miejsko-wiejskiej oraz organizacja życia społecznego.

Na terenie Gminy Gniewkowo znajduje się 20 świetlic wiejskich zlokalizowanych w: Wierzchosławice, Wielowieś, Ostrowo, Wierzbiczano, Szpital, Murzynko, Murzynno, Żyrośławice, Klepary, Gąski, Suchatówka, Godzięba, Szadłowice, Markowo, Skalmierowice, Kijewo, Zajezerze, Kawęczyn, Więclawice, Lipie.

Mieszkańcy miasta i wsi swoją aktywność kulturalną i sportowo-rekreacyjną mają możliwość rozwijać w ramach niżej wymienionych klubów i stowarzyszeń²⁹:

- Stowarzyszenie Gąski – Mała Ojczyzna,
- MLKS UNIA Gniewkowo – piłka nożna, szachy,
- TG SOKÓŁ – tenis stołowy, biegi uliczne i na orientację,
- LZS CZARNI Wierzchosławice – piłka nożna;
- KS Mikrus Szadłowice-piłka nożna,
- UKS MGOKSiR – piłka siatkowa.

ANALIZA SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu,
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady,
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu,
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu.

²⁹ Strategia Rozwoju Gminy Gniewkowo 2014-2020

Analiza SWOT bazuje na identyfikacji poszczególnych czynników za pomocą kryterium czasu ich występowania (obecne/przyszłe) i charakteru oddziaływania danego czynnika (pozytywne/negatywne). Ze względu na zakres przedmiotowy i cel opracowania dokumentu zdecydowano się przyjąć założenia:

- mocne strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny;
- słabe strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i negatywny;
- szanse uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny;
- zagrożenia uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

ROZWÓJ PRZESTRZENNY

Mocne strony

- duża powierzchnia terenu Gminy,
- dominujący udział gruntów rolniczych,
- centralne położenie głównej siedziby Gminy, co umożliwia komunikowanie się z sołectwami,
- bliska odległość do centralnych miast powiatu i województwa,
- dobre warunki do rozwoju rolnictwa,
- duża liczba zachowanych obiektów zabytkowych,
- występowanie jezior i kompleksów leśnych o dużych walorach rekreacyjnych i turystycznych,
- Miasto Gniewkowo stanowi węzeł transportowy,
- korzystne położenie komunikacyjne Gminy pomiędzy Toruniem a Inowrocławiem,

Szanse

- przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zniszczonym przez działalność człowieka, poprawa stanu środowiska,
- współpraca z centralnymi miastami powiatu i województwa,
- przestrzeganie zasad zrównoważonego

Słabe strony

- wyraźny dwupodział obszaru Gminy ze wzgl. na warunki geologiczne i geomorfologiczne,
- teren wiejski mocno rozdrobniony
- dominacja małych i bardzo małych wsi,
- wzmożony ruch samochodowy w Gniewkowie,
- wysoka emisja zanieczyszczeń z pojazdów transportowych,

Zagrożenia

- ruchy masowe ziemi, spowodowane gwałtownymi opadami deszczu, intensywnym topnieniem śniegu, podnoszeniem się poziomu wód gruntowych oraz wezbraniem rzek,
- niski potencjał małych wsi do rozwoju przedsiębiorczości,

- rozwoju przestrzennego Gminy,
- poprawa estetyki budynków w centralnej (rewitalizowanej) części Miasta,
- istniejące uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne hamują dalszy rozwój Gminy,
- zagrożony rozwój demograficzny, zwłaszcza w małych wsiach,
- zajmowanie terenów przyrodniczych przez zabudowania,

ROZWÓJ SPOŁECZNY

Mocne strony

- dość równomierna struktura ludności pod względem płci,
- duża gęstość zaludnienia Miasta,
- znaczny udział osób w wieku produkcyjnym,
- zapewniona edukacja od poziomu wychowania przedszkolnego do szkoły ponadgimnazjalnej,
- świadczenie usług ochrony zdrowia przez 5 NZOZ
- aktywna działalność instytucji kultury

Słabe strony

- przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym,
- ujemny przyrost naturalny,
- dość duży udział gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej,
- trudna sytuacja ekonomiczna dużych grup ludności spowodowana bezrobociem oraz niską opłacalnością produkcji rolnej,

Szanse

- pozyskiwanie pomocy finansowej, szczególnie dla rozwoju jednostek samorządowych udzielających różnego rodzaju pomocy mieszkańcom Gminy,
- organizowanie interdyscyplinarnych zajęć kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych itp., aktywizujących większą liczbę osób będących w różnych grupach wiekowych,
- przekazywanie najmłodszym mieszkańcom Gminy tradycji i obrzędów lokalnych,
- rozbudowa infrastruktury na terenach wiejskich,
- poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców,
- realizacja programów i korzystanie z funduszy na poziomie powiatowym i wojewódzkim, których celem jest ograniczanie bezrobocia i jego skutków,
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowych firm i nowych miejsc pracy,

Zagrożenia

- starzenie się społeczeństwa,
- utrzymująca się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych,
- kilkuletnie odnotowywanie przewagi migracji wewnętrznych nad zagranicznymi,
- migracja młodych i wykształconych mieszkańców do ośrodków miejskich,
- zmniejszanie się liczby uczniów w kolejnych poziomach edukacyjnych,
- brak miejsc w placówkach przedszkolnych w stosunku do liczby dzieci,

ROZWÓJ GOSPODARCZY

Mocne strony

- przyrost podmiotów gospodarczych
- znaczny udział mikro-przedsiębiorców,
- szybkie tempo rozwoju mikro-przedsiębiorstw,
- funkcjonowanie dwóch firm zatrudniających 250 i więcej osób,

Słabe strony

- mały udział firm zatrudniających 50 i więcej osób,
- nieznaczna rola podmiotów gospodarki narodowej PKD z sekcji:
 - administracja publiczna i obrona narodowa,